

Strasbourg, 17th August 2023

T-PVS/Files(2023)50

CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE
AND NATURAL HABITATS

Standing Committee

43rd meeting

Strasbourg, 28 November - 1 December 2023

New complaint: 2022/08

**Possible negative impact of mining activities in Mountain
Baba (Serbia)**

-GOVERNMENT REPORT-

*Document prepared by
the Ministry of Environmental Protection, Serbia*

Republic of Serbia
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL
PROTECTION

Number: 337-00-00049/2023-04

Date: 27 July 2023

Belgrade

Council of Europe
Biological Diversity Department
Secretariat of the Bern Convention
F-67075 Strasbourg
Mrs. Ursula Sticker, Secretary

Subject: Report on the Complaint No. 2022/08: New Complaint: Serbia: Possible negative impact of mining activities in Mountain Baba

Dear Mrs. Sticker,

Regarding the request of the Secretariat of the Bern Convention dated 24 October 2022, which refers to **the Complaint no. 2022/08: New Complaint: Serbia: Possible negative impact of mining activities in Mountain Baba**, which was filed by Non-governmental organisations "Guardians of Petruška Krajina"(Čuvari Petruške krajine), Coalition for Sustainable Mining in Serbia (KORS) and "Protect Jadar and Rađevina"(Zaštitimo Jadar i Rađevinu) , on behalf of the Ministry of Environmental Protection of the Republic of Serbia, we would like to inform you of the following:

In accordance with the request, the Ministry of Environmental Protection, in the capacity of the competent authority that monitors the implementation of the Bern Convention for the Republic of Serbia, sent a request for an positions to the competent authorities and organisations (number 337-00-00049/2023-04 dated 8 May 2023), as follows: to the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, the Ministry of Mining and Energy, the Institute for Nature Conservation of Serbia and the Municipal Assembly of Paraćin, including the competent sectors of the Ministry of Environmental Protection.

Based on the opinions received from the aforementioned authorities and organisations, regarding the Complaint **related to the possible negative impact of mining activities in Mountain Baba**, we would like to inform you of the following:

1. With regard to the question number 1, stating that Serbia has violated Articles 3.2, 4.1, 4.2 and 5 of the Bern Convention by not taking appropriate and necessary legal and administrative measures for the conservation of wildlife (including those species listed in Appendices 1 and 2) and endangered natural habitat, due to the operation of large quarries in Mountain Baba, the response is as follows:

1.1 In its **opinion**(number 310-02-01027/2023-02 dated 02062? 2023), **the Ministry of Mining and Energy** indicates the following:

In the abovementioned area, the Ministry of Mining and Energy issued the **approval for geological research** to the private company Asena Investment LLC from Belgrade, for the purpose of copper, gold and accompanying element associations research in the Donja Mutnica locality, which is located in the territory of the municipalities of Paraćin, Ražanj and Sokobanja.

In this case, the Ministry also approved the transfer of the approval in question to the company Edelweiss Mineral exploration LLC from Belgrade.

In the specified area, the Ministry of Mining and Energy issued the **approval for the exploitation of mineral resources-limestone in the "Lešje" open-pit mine** to the company Kruševac put JSC from Kruševac, while the company Transport export import LLC from Paraćin was also issued the **approval for the exploitation of mineral resources-limestone in the "Krajinji Rid" open-pit mine**.

This Ministry also made a remark that the coordinates of the area in Mountain Baba were not given in the said appeal, for the purpose of displaying more precise data within the scope of their competence.

1.2 In the **opinion of the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure** (number 350-01-1130/2023 of 12 July 2023), it is pointed out that the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure does not carry out activities on the development of spatial plans for the special purpose areas, which includes Mountain Baba.

1.3 **The Ministry of Environmental Protection** performs tasks within the scope of work of the Inspection and supervision for environmental protection and assessments and strategic environmental impact assessments, as follows:

- **The Republic Environmental Protection Inspection** of the Ministry of Environmental Protection, through regular inspection in the location of the quarry in Mountain Baba, in the territory of the Municipality of Paraćin, namely:

1) In the location of the open-pit mine "Lešje" of the company Kruševac put JSC from Kruševac, an extraordinary inspection was conducted in 2021, in order to control the implementation of prescribed conditions and environmental protection measures, in accordance with the Environmental impact assessment study of the exploitation of limestone as a technical building stone in the open-pit mine „Lešje”, in the territory of in the Cadastral Municipality of Planat, in the Municipality of Paraćin and to which the Ministry of Environmental Protection **gave its approval by means of the Decision** (number:353-02-1871/2019-03 dated 20 November 2019). On the basis of the established factual situation, the Republic Inspector for Environmental Protection rendered a **Decision on the imposition of a measure prohibiting the performance of activities for the project of exploitation of limestone as a technical building stone in the "Lešje" open-pit mine, in the territory of Cadastral Municipality of Plana, in the Municipality of Paraćin** (number: 918-480-501-00026/2021-18 dated 12 March 2021). The prohibition was imposed until the fulfillment of the conditions and the implementation of the protection measures, established by the aforementioned decision of the Ministry, which gave approval to the Environmental impact assessment study.

The company Kruševac put JSC from Kruševac filed an appeal against the first-instance decision of the Republic Environmental Protection Inspector. The second-instance authority of the Ministry of Environmental Protection rendered a **Decision on annulment of the Republic Inspector decision** (number 353-03-01181/2021-10 dated 30 July 2021) and referred the case back for reconsideration.

In the repeated procedure, conducted on 28 July 2022, the Republic Inspector for Environmental Protection carried out an extraordinary inspection in the same location of the "Lešje" quarry and based on that, he/she made a **Record** (number 918-480-501-00102/2022-18 dated 9 August 2022).

Given that the Kruševac put JSC from Kruševac have not met the conditions and implemented the protection measures established by the aforementioned decision of the Ministry, which gave approval to the Environmental impact assessment study, the Republic Environmental Protection Inspector again **rendered the Decision on the prohibition of the exploitation of limestone in the "Lešje" open-pit mine on the cadastral plot No. 108/1, in the territory of the Cadastral Municipality of Plana, in the Municipality of Paraćin** (number: 918-480-501-00102/2022-18 dated 28 September 2021).

The company Kruševac put JSC from Kruševac again filed a Complaint against the rendered decision of the Republic Environmental Protection Inspector.

The Complaint review procedure before the second-instance authority of the Ministry of Environmental Protection is ongoing.

2) In the location of the „Krajnji Rid” open-pit mine of the company Transport export import LLC from Paraćin, the Republic Environmental Protection Inspection carries out regular inspections. The last inspection was carried out on 25 April 2023, in order to control the implementation of the measures from the updated Environmental impact assessment study for the project of exploitation of limestone as a technical building stone in the „Krajnji Rid ” open-pit mine, on cadastral plots numbers: 793/1, 793/2, 793/3, 793/4, 793/5, 793/6 and 793/7, the Cadastral Municipality of Klačevica, in the territory of the Municipality of Paraćin, on which the Ministry of Environmental Protection rendered a **Decision on approval** (number: 353-02-713/2020-03 dated 3 July 2020).

On the basis of inspection carried out in the specified location of the Krajnji Rid open-pit mine, the Republic Environmental Protection Inspector made a **Record** (number 915-480-501-9/2023-07 dated 25 April 2023), which stated that the company Transport export import LLC from Paraćin conducted one air quality measurement in the impact zone in September 2022 instead of two measurements, as laid down in chapter 9 of the updated Environmental impact assessment study. According to the Record of the Republic Inspector, an administrative measure was imposed, in order to ensure legal conduct and business operations with a deadline of 60 days.

-The Environmental Management Sector of the Ministry of Environmental Protection pointed out the following facts:

On 29 August 2019, the company Kruševac put JSC from Kruševac, addressed the Ministry of Environmental Protection with a request for approval to the Environmental impact assessment study for the project of exploitation of limestone as a technical building stone in the “Lešje” open-pit mine, on the cadastral plot no. 108/1, in the territory of the Cadastral Municipality of Plana, Municipal Assembly of Paraćin, prepared by the company "Geoprofesional" LLC from Belgrade.

Pursuant to the Law on Environmental Impact Assessment, the Ministry of Environmental Protection rendered a **Decision on approval to the Environmental impact assessment study for the project of exploitation of limestone as a technical building stone in the “Lešje” open-pit mine** (number 353-02-1871/2019- 03 of 20 November 2019), including the Decision on nature conservation conditions, rendered by the Institute for Nature Conservation of Serbia (03 no. 020-927/3 of 27 May 2019).

Also, on the basis of the conducted environmental impact assessment procedure, the Ministry of Environmental Protection rendered a **Decision on approval to the Environmental impact assessment study for the project of exploitation of limestone as a technical building stone in the “Krajnji Rid”open-pit mine** (number: 353-02-713/2020-03 dated 3 July 2020), on cadastral plots numbers 793/ 1, 793/ 2, 793/3.

The Ministry of Environmental Protection does not have information regarding the allegation that the mining companies "Bechtel Enka UK" and "Satek graditi" LLC perform mining activities at the foot of Rtanj mountains and Mountain Baba, near the town of Paraćin, and that these companies did not submit requests in accordance with the Law on Environmental Impact Assessment.

1.4 **The Municipal Administration of the Municipality of Paraćin** submitted the **opinion** (number: 310-1/2023-II dated 25 July 2023) in which the decision-making procedures for the adoption of planning documents for the exploitation of limestone, in the locality of "Lešje", near Paraćin were presented, based on the previously rendered **approval of the Ministry of Mining and Energy** (number: 310-02-1955/2019-02 dated 28 February 2020), according to the following order:

- The Municipal Assembly of Paraćin passed the **Decision on the development of a New spatial plan of the Municipality of Paraćin** (number: 350-33/2020-II dated 23 April 2020). Given that the development of this plan has not been initiated, a strategic environmental impact assessment for the area of the Municipality of Paraćin, which should have constituted an integral

part of the spatial plan, in accordance with Article 46 of the Law on Planning and Construction, has not been carried out.

- After that, the Municipal Assembly rendered the **Decision on the development of a Detailed regulation plan for the limestone exploitation in the "Lešje" open-pit mine near Paraćin** (number: 350-128/2020-II of 20 December 2020), as an act that is necessary for the creation of a planning basis for the construction, development and use of land for continued exploitation of limestone in the part for which the company Kruševac put JSC from Kruševac obtained the permit from the Ministry of Mining and Energy to carry out geological research of limestone as a technical building stone and exploitation of limestone. In addition to the issued permits, the Ministry of Mining and Energy delivered to the Municipality of Paraćin a **Certificate on Reserves** (number: 310- 02-00080/2006- 06 dated 17 April 2005). The Decision on the development of a Detailed regulation plan stipulates the adoption of a Decision on the development of a Strategic environmental impact assessment of a Detailed regulation plan for the limestone exploitation in the „Lešje” locality near Paraćin, within six months.

However, the aforementioned Decision on the development of the Detailed regulation plan was not implemented, due to the fact that the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure conducted an inspection based on the **Location Data** (number 353-240/19-V-04 dated 7 June 2019), which was issued by the Department for Urban Planning and Property and Legal Affairs and control of the planning document preparation procedure of the Paraćin Municipal Assembly, in order to launch the "Lešje" open-pit mine and exploit limestone on the cadastral plot number 108/I, in the Cadastral Municipality of Plana.

Based on the conducted inspection, the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure submitted the **Notification** (number: 350-01-0103/2021-18 from 16 June 2021) in which it is stated that there was no planning basis for the planned purpose of limestone exploitation and it could not be ensured by drawing up a lower- level plan within a narrower area, such as in this case the Detailed regulation plan which determines a different purpose, in comparison to the defined purpose from the wider-area and higher-level plan such as the Spatial plan of the municipality.

2. **The Institute for Nature Conservation of Serbia** submitted the **opinion** (03 number: 025-1774/ 2 dated 25 July 2022), in which the following was stated:

With regard to the question number 2, the response is as follows:

- The "Lešje" quarry is located in Mountain Baba i.e. at its foot on the western side, while the "Krajnji Rid" quarry is not located in Mountain Baba, but on the western slopes of Samanjac Mountain. The planned geological research of copper, gold and related associations in the "Donja Mutnica" area, which are listed in the accompanying documentation of the appeal, also do not apply to the area of Mountain Baba;

- Most of the wildlife specimens mentioned in this Complaint are significant elements of the biodiversity of the Republic of Serbia, and they can potentially also represent significant elements of the Mountain Baba area. According to the available data of the Institute, the presence of certain wild species of animals mentioned in the appeal has been confirmed in the area of Mountain Baba within the exploitation fields, as well as in their immediate surroundings (about 1 km from the borders of the quarries or exploitation fields), as follows:

Fish:

- there is no information in the Institute's database about the presence of the Danube barbel (*Barbus balcanicus*), which was mentioned in the appeal, within the area of the quarry, nor in its immediate surroundings. The species is not listed in Appendices 1 and 2 of the Bern Convention.

Amphibians:

- The Institute does not have data on the distribution of the amphibian species listed in the appeal, i.e. for the following species: the Yellow-bellied toad (*Bombina variegata*), Smooth (European) newt (*Lissotriton vulgaris*), Alpine newt (*Mesotriton alpestris*), Agile frog (*Rana dalmatina*). Out of the above listed, only the Agile frog is protected under the Bern Convention (Appendix 2).

Reptiles:

- For reptile species: the Hermann's tortoise (*Testudo hermani*) and Aesculapian snake (*Zamenis longissimus*), the Institute has no data on their presence in Mountain Baba. Nevertheless, the abovementioned species may be found in the area in question, because they are widely distributed in the zoogeographical sense. Both species are listed in Appendix 2 of the Bern Convention.

- For other species of reptiles listed in the appeal, i.e. species: the Short-legged lizard (*Ablepharus kitaibelii*), Smooth snake (*Coronella austriaca*), Grass Snake (*Natrix natrix*), Dice snake (*Natrix tessellata*) and Nose-horned Viper (*Vipera ammodytes*), European green lizard (*Lacerta viridis*) and Common wall lizard (*Podarcis muralis*), the Institute has data on their distribution in the wider area of Mountain Baba and their presence may be expected within the quarries in question (the Short-legged lizard, Smooth snake, European green lizard, Common wall lizard and Nose-horned Viper) and in their immediate surroundings (the Grass Snake and Dice snake). The listed species of reptiles, except for the European green lizard and Common wall lizard, are listed in the Appendix 2 of the Bern Convention.

Mammals:

- According to the claims in the submitted Complaint, 23 species of mammals were recorded in the wider area of Mountain Baba, without any specifically listed species that would be the subject of the response. According to the Institute's database, taking into account a slightly narrower spatial range, i.e. UTM square EP45, 15 species of mammals are present;

- Also, according to the available data of the Institute, only three species of mammals were recorded in the area of the quarries in question and in their immediate surroundings (1 km away from the quarries in question): the Gray wolf (*Canis lupus*), Golden jackal (*Canis aureus*) and Lesser blind mole-rat (*Spalax leucodon*). These are species with a relatively wide distribution in the territory of Serbia. An exception may be the Lesser blind mole-rat, which is a widespread species in Serbia, but is associated with thermophilic mountain meadows as a type of habitat.

Invertebrates:

- based on the data on the presence of invertebrates in the area in question, the Complaint specifies six species that are protected under the Bern Convention;

- for the species such as: the Jersey Tiger (*Callimorpha quadripunctaria*), Clouded Apollo (*Parnassius mnemosyne*), European stag beetle (*Lucanus cervus*), Morimus funereus beetle (*Morimus funereus*) and Stone crayfish (*Austropotamobius torrentium*), the Institute has no information in the database about their presence in the location in question. All the listed species are widely distributed in the territory of Serbia (except for the Stone crayfish) and may be found in the area of Mountain Baba. The Stone crayfish is a rare species in the territory of Serbia, but it is exclusively related to the habitats of hilly and mountainous cold water streams. The Institute has no data on the presence of the abovementioned type of habitat in Mountain Baba.

- according to the Institute's available data, and out of the species mentioned in the Complaint, only the Southern Frestoon, which is listed in Appendix 2 of the Bern Convention, is widespread in the area of Mountain Baba. The species is widely distributed in the territory of Serbia.

Birds:

The species of the Rock bunting (*Emberiza cia*), European robin (*Erithacus rubecula*) and Eurasian Jay (*Garrulus glandarius*) mentioned in the appeal are species which, according to the available data of the Institute, are not registered in the subject area of the quarry, nor in their immediate surroundings (1 km away from the subject quarries), but they are widespread in the territory of eastern Serbia. Out of the abovementioned species, the Rock bunting and the European robin are listed in Appendix 2 of the Bern Convention. The Eurasian Jay is not protected under the Bern Convention.

According to the aforementioned, the Institute had the above data in mind when issuing nature conservation conditions for geological research and exploitation in the area of Mountain Baba.

With regard to the question number 3, the response is as follows:

In the period from 2011 until 2021, the Institute issued six acts that prescribed the nature conservation conditions for conducting geological research in the "Lešje" and "Plana" sites, as

well as two acts for the needs of limestone exploitation in the "Lešje" site, all located in Baba Mountain near Paraćin. In addition to the conditions for the protection and preservation of wild life and their habitats, the aforementioned acts also prescribe conditions for the prevention of water, air and soil pollution;

- Regarding the information that the quarries in the Mountain Baba area will affect 1 species of fish, 4 species of amphibians and 9 species of reptiles, 23 species of mammals, 6 species of invertebrates and 3 species of birds mentioned in the Complaint, the following is stated:

Fish:

-the Danube barbel is a widespread species in the territory of Serbia and is not endangered in the location in question. A potential factor endangering the habitat of the species may be the material created during the separation and washing of the stone. Thus, the conditions of the Institute for the needs of geological research prescribe the condition that water for the needs of exploratory drilling be deposited in appropriate containers in such a manner as to prevent water and/or mud from leakage and flowing over the surface of the terrain, into the soil and watercourses, and that no works are carried out in the vicinity of hydrogeological phenomena, nor the works that may threaten their regime.

Amphibians:

-Amphibian species in Mountain Baba may be potentially endangered, especially due to the specific ecological niches of the species mentioned in the Complaint, which, according to the available data of the Institute, are not registered in the area in question.

Reptiles:

- Species of reptiles, as well as other groups of animals, are potentially endangered considering that the activities in the quarries lead to the destruction of their habitats. Important factors are also the cutting of migratory routes by the construction of infrastructure (mortality in traffic), the fragmentation of habitats, which leads to the isolation of certain parts of species populations in smaller enclaves (metapopulations) that may be threatened with extinction in the long term. However, reptiles, as well as other mobile organisms, will leave locations that endanger their lives due to the impact of threatening factors in a certain location. On the other hand, as one of the protection measures prescribed by the acts of the Institute, the time of disposal of materials that may serve as a good shelter for reptiles and other animals should be shortened as much as possible, and animals should be provided with an undisturbed return to nature, including the prohibition of their capture and killing.

Mammals:

-Mammals also represent a group of mobile organisms that can leave a certain location in case of negative factors impact. Due to their wide distribution in Serbia, these species are not endangered in the location in question.

Invertebrates:

- the quarry may represent a threatening factor for the Stone crayfish habitats as well as in the case of the Danube barbel, i.e. if the material created during the separation and washing of stone reaches the watercourse. The nature conservation condition specified within the same acts for the Danube barbel species also refers to the preservation of the habitat of the Stone crayfish species;

-the Southern Festoon is related to the (European) birthwort (*Aristolochia clematitis*), the plant species on which it lays its eggs and which its caterpillars feed on, through its development cycle. This species flies exclusively in the vicinity of its host plant and we rarely see it far from it. As there is information in the database of the Institute that the Southern Festoon has been registered in Mountain Baba, and that is in the top parts of the mountain, that also indicates the presence of its host plant. Any activity that threatens the survival of the plant directly threatens the survival of the Southern Festoon. Quarrying activities may directly destroy the populations of the host plant through mining activities in the exploitation area, while in its surroundings, due to the large amount of dust that covers the leaves of the plants, the feeding of the caterpillar is prevented, thus leading to development and pupation, which threatens the survival of the species in the area. Thus, the issued nature conservation acts

prescribe a prohibition of clearing or destroying autochthonous vegetation in designated locations of strictly protected and protected species.

Birds:

- birds are mobile organisms that, due to negative effects (noise, vibrations, habitat fragmentation), leave locations that endanger their lives. The period in which they are particularly endangered is the period of reproduction, when they are forced to stay in the territory due to incubation of eggs or raising of hatchlings. For these reasons, in order to carry out mining activities, the Institute prescribes the condition that, if during the execution of the works a nest with a diameter of 0.5 m is found or an active nest with nest eggs, or hatchlings, it is necessary to temporarily suspend the work and inform the Institute. Also, a protective measure has been prescribed which limits the works to the period before 15 March and after 30 June.

Based on all of the abovementioned, the area in question does not represent an area of special interest for preserving a favourable conservation status for any of the aforementioned species.

With regard to the question number 4, we would like to underline the following:

The subject area, as well as the broader area of Mountain Baba, does not present of the Protected area, it is not of the NATURA 2000 protected areas, nor part of the Emerald ecological network, nor part of the national ecological network (ecologically significant areas and ecological corridors) and protected areas in the territory of the Republic of Serbia.

Out of the wild animal species listed in the Complaint, the following species are found in international conventions:

The Habitats Directive includes the following species:

- Fish: the Danube barbel (*Barbus balcanicus*) – Appendix 5;
- Mammals: the Gray wolf (*Canis lupus*)– Appendix 2/4 and the Golden jackal (*Canis aureus*) –Appendix 5;
- Reptiles: the Short-legged lizard (*Ablepharus kitaibelii*), Smooth snake (*Coronella austriaca*), Nose-horned Viper (*Vipera ammodytes*) and the Dice snake (*Natrix tessellata*) –Appendix 4;
- Invertebrates: the Jersey Tiger (*Callimorpha quadripunctaria*), Morimus funereus beetle (*Morimus funereu*), European stag beetle (*Lucanus cervus*) -Appendix 2; the Southern Festoon (*Zerynthia polyxena*) and Clouded Apollo (*Parnassius mnemosyne*) -Appendix 4, Stone crayfish *Austropotamobius torrentium*) -Appendix 2/5;
- The Birds Directive includes one species i.e. the Eurasian Jay (*Garrulus glandarius*) – Appendix 2/B;
- The Bonn Convention includes one species i.e. the European robin (*Erithacus rubecula*) – Appendix 2;

Copies of the mentioned documents with English translation are attached to this report.

Acting upon the appeal at the request of the Secretariat and the Bureau of the Bern Convention, the Ministry of Environmental Protection will continue to undertake planned measures, in cooperation with other competent authorities and organisations, in order to ensure appropriate conditions related to the control of the possible negative impact of mining activities in Mountain Baba, in relation to conservation of European wildlife and natural habitats within the framework of the Bern Convention.

Looking forward to your reply, we would like to thank the Bureau in advance for its highest consideration of this report.

Sincerely,

 MINISTER

 Ms Irena Vujović

ANNEX 1

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Број: 337-00-00049/2023-04
Датум: 27. 07. 2023. године
Београд

Савет Европе
Одељење за биолошку разноврсност
Секретаријат Бернске конвенције
Ф-67075 Стразбур
Г-ђа Урсула Стикер, Секретар

Предмет: Извештај о Жалби број 2022/08: Нова жалба: Србија: Могућ негативан утицај рударских активности на планини Баба

Поштована г-ђо Стикер,

У вези захтева Секретаријата Бернске конвенције од 24. октобра 2022. године, који се односи на **Жалбу број 2022/08: Нова жалба: Србија: Могућ негативан утицај рударских активности на планини Баба**, коју су поднеле невладине организације „Чувари Петрушке крајине”, Коалиција за одрживо рударство у Србији (КОРС) и „Заштитимо Јадар и Рађевину”, у име Министарства заштите животне средине, желимо да вас обавестимо о следећем:

У складу са захтевом, Министарство заштите животне средине је, у својству надлежног органа који прати спровођење Бернске конвенције за Републику Србију, упутило Захтев за изјашњење надлежним органима и организацијама (број 337-00-00049/2023-04 од 8. 05. 2023. године), и то: Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарству рударства и енергетике, Заводу за заштиту природе Србије и Скупштини општине Параћин, укључујући и надлежне секторе Министарства заштите животне средине.

На основу добијених изјашњења од стране претходно наведених органа и организација, у вези Жалбе која се **односи на могућ негативан утицај рударских активности на планини Баба**, обавештавамо Вас о следећем:

1. У вези са питањем број 1. у ком се тврди да је Србија прекршила чланове 3.2, 4.1, 4.2 и 5 Бернске конвенције не предузимајући одговарајуће и неопходне законске и административне мере за очување дивље флоре и фауне (укључујући оне наведене у Додацима I и II) и угроженог природног станишта услед рада великих каменолома на планини Баба, одговор је следећи:

1.1. **Министарство рударства и енергетике** у свом **Изјашњењу** (број 310-02-01027/2023-02 од 02062.2023. године) указује на следеће:

На наведеном простору Министарство рударства и енергетике је издало **Одобрење за геолошка истраживања** Привредном друштву Asena Investment д.о.о. из Београда ради истраживања бакра, злата и пратеће асоцијације елемената на локалитету Доња Мутница, који се налази на територији Општине Параћин, Ражањ и Сокобања. Министарство је у овом случају, одобрило и пренос предметног одобрења на Привредно друштво Edelweiss Mineral exploration д.о.о. из Београда.

На наведеном простору Министарство рударства и енергетике је издало **Одобрење за експлоатацију минералних сировина-кречњака на површинском копу „Лешје”** Привредном друштву Крушевац пут а.д. из Крушевца, док је и Привредном друштву Транспорт експорт импорт д.о.о. из Параћина издало **Одобрење за експлоатацију минералних сировина-кречњака на површинском копу „Крајњи Рид”**.

Ово министарство је такође дало примедбу да у наведеној жалби нису дате координате простора на планини Баба ради приказа прецизнијих података из делокруга њихове надлежности.

1.2. **Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре** је **Изјашњењем** (број: 350-01-1130/2023 пд 12. 07. 2023. године) указало на то да Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре не спроводи активности на изради просторних планова подручја посебне намене у чијем се обухвату налази планина Баба.

1.3. **Министарство заштите животне средине** обавља послове из делокруга рада Инспекције и надзора за заштиту животне средине и процене и стратешке процене утицаја на животну средину на следећи начин:

- **Републичка инспекција заштите животне средине** Министарства заштите животне средине вршила је редован инспекцијски надзор на локацијама каменолома на планини Баба на територији Општине Параћин, и то:

1) На локацији површинског копа „Лешје” Привредног друштва Крушевац пут а.д. из Крушевца извршен је ванредни инспекцијски надзор 2021. године ради контроле спровођења прописаних услова и мера заштите животне средине у складу са Студијом о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као техничког грађевинског камена на површинском копу „Лешје” на територији КО Плана у Општини Параћин, а на коју је Министарство заштите животне средине **Решењем дало сагласност** (број: 353-02-1871/2019-03 од 20.11.2019. године). На основу утврђеног чињеничног стања републички инспектор заштите животне средине је донео **Решење о изрицању мере забране обављања делатности за пројекат експлоатације кречњака као техничко грађевинског камена на површинском копу „Лешје“ на територији КО Плана у општини Параћин** (број: 918-480-501-00026/2021-18 од 12. 03. 2021.године). Забрана је изречена све до испуњавања услова и спровођења мера заштите утврђених наведеним решењем Министарства којим је дата сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину.

Привредно друштво Крушевац пут а.д. из Крушевца је изјавило жалбу на наведено првостепено решење републичког инспектора заштите животне средине. Другостепени орган Министарства заштите животне средине је донео **Решење о поништењу решења републичког инспектора** (број 353-03-01181/2021-10 од 30. 07. 2021. године) и вратило предмет на поновни поступак.

У поновљеном поступку, дана 28. 07. 2022. године, републички инспектор за заштиту животне средине је извршио ванредни инспекцијски надзор на истој локацији каменолома „Лешје” и на основу тога сачинио **Записник** (број 918-480-501-00102/2022-18 од 09.08.2022.године).

С обзиром на то да Привредно друштво Крушевац пут а.д. из Крушевца није испунило услове и спровело мере заштите животне средине утврђене наведеним решењем Министарства, којим је дата сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину, републички инспектор заштите животне средине је поново **донео Решење о забрани експлоатације кречњака на површинском копу „Лешје на катастарској парцели број 108/1 на територији КО Плана у општини Параћин** (број. 918-480-501-00102/2022-18 од 28. 09. 2022.године).

Привредно друштво Крушевац пут а.д. из Крушевца је поново изјавило жалбу на донето решење републичког инспектора заштите животне средине.

Поступак разматрања жалбе код другостепеног органа Министарства заштите животне средине је у току.

2) На локацији површинског копа „Крајњи Рид” Привредног друштва Транспорт експорт импорт д.о.о. из Параћина, Републичка инспекција заштите животне средине врши редовне инспекцијске надзоре. Последњи инспекцијски надзор је извршен дана 25. 04. 2023. године, ради контроле спровођења мера из ажуриране Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као техничког грађевинског камена на површинском копу „Крајњи Рид” на катарстарским парцелама бр. 793/1, 793/2, 793/3, 793/4, 793/5, 793/6 и 793/7, КО Клачевица на територији Општине Параћин, а на коју је Министарство заштите животне средине донело **Решење о сагласности** (број: 353-02-713/2020-03 од 03.07.2020. године).

На основу инспекцијског надзора на наведеној локацији површинског копа Крајњи Рид”, републички инспектор заштите животне средине је сачино **Записник** (број 915-480-501-9/2023-07 од 25. 04. 2023. године) којим је констатовано да је Привредно друштво Транспорт експорт импорт д.о.о. из Параћина извршило једно мерење квалитета ваздуха у зони утицаја у септембру 2022. године уместо два мерења како је утврђено у поглављу 9. ажуриране Студије о процени утицаја на животну средину. Записником републичког инспектора је изречена управна мера ради обезбеђивања законитог поступања и пословања са роком од 60. дана.

-Сектор за управљање животном средином Министарства за заштиту животне средине је указало на следеће чињенице:

Привредно друштво Крушевац пут а.д. из Крушевца, обратило се дана 29. 08. 2019. године Министарству заштите животне средине са захтевом за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као техничко грађевинског камена на површинском копу „Лешје”, на к.п.бр. 108/1, на територији КО Плана, СО Параћин, коју је израдило предузеће „Геопрофесионал” д.о.о. из Београда.

У складу са Законом о процени утицаја на животну средину Министарство заштите животне средине је донело **Решење о сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као техничко грађевинског камена на површинском копу „Лешје”** (број 353-02-1871/2019-03 од 20.11.2019. године) укључујући и Решење о условима заштите природе које је издао Завод за заштиту природе Србије (03 број 020-927/3 од 27.05.2019 године).

Министарство заштите животне средине је, такође, на основу спроведеног поступка о процени утицаја на животну средину донело **Решење о сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као техничко грађевинског камена на површинском копу „Крајњи Рид”** (број: 353-02-713/2020-03 од 03.07.2020. године) на катастарским парцелама бр. 793/1, 793/2 и 793/3.

Министарство заштите животне средине не располаже информацијом у вези навода да и рударске компаније „Бехтел Енка УК” и „Сатек градити” д.о.о. врше рударске активности у подножју Ртањских планина и планине Баба, у близини града Параћина, као и то да ове компаније нису подносиле захтеве у складу са Законом о процени утицаја на животну средину.

1.4. **Општинска управа општине Параћин** доставила је **Изјашњење** (број: 310-1/2023-II од 25.07. 2023. године) у којем су представљени поступци одлучивања о доношењу планских докумената за експлоатацију кречњака на локалитету „Лешје” код Параћина а на основу претходно издатог **Одобрења Министарства рударства и енергетике** (број: 310-02-1955/2019-02 од 28.02.2020.године), према следећем редоследу:

- Скупштина општине Параћин је донела **Одлуку о изради новог Просторног плана општине Параћин** (број: 350-33/2020-II од 23. 04. 2020. године). С обзиром на то да израда овог плана није покренута, није урађена стратешка процена утицаја на животну средину за подручје општине Параћин која је требало да буде саставни део Просторног плана у складу са чланом 46. Закона о планирању и изградњи.

- Скупштина општине је након тога донела **Одлуку о изради плана детаљне регулације за експлоатацију кречњака на копу „Лешје” код Параћина** (број: 350-

128/2020-II од 20.12.2020. године) као акта који је неопходан за стварање планског основа за изградњу, уређење и коришћење земљишта за потребе експлоатације кречњака на делу за који је Привредно друштво Крушевац пут а.д. из Крушевца добило дозволу Министарства рударства и енергетике за извођење геолошких истраживања кречњака као техничко грађевинског камена и експлоатацију кречњака. Поред издатих дозвола, Министарство рударства и енергетике је општини Параћин доставило **Потврду о резервама** (број: 310-02-00080/2006-06 од 17. 04. 2005. године). Одлуком о изради плана детаљне регулације је прописано и доношење Одлуке о изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за експлоатацију кречњака на локалитету „Лешје“ код Параћина, у року од шест месеци.

Међутим, наведена одлука о изради Плана детаљне регулације није спроведена, из разлога што је Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре извршило инспекцијски надзор на основу **Информације о локацији** (број 353-240/19-V-04 од 7.06.2019. године), коју је издало Одељење за урбанизам и имовинско правне послове и контролу поступка израде планског документа Скупштине општине Параћин у циљу отварања површинског копа „Лешје“ и експлоатације кречњака на катастарској парцели број 108/1, у катастарској општини Плана.

На основу извршеног инспекцијског надзора, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је доставило **Обавештење** (број: 350-01-0103/2021-18 од 16.06.2021. године) у којем се наводи да за планирану намену експлоатације кречњака не постоји плански основ и исти се не може обезбедити израдом плана нижег реда на ужем подручју, као што је у овом случају План детаљне регулације који одређује другу намену у односу на дефинисану намену из плана ширег подручја и вишег реда као што је Просторни план општине.

2. **Завод за заштиту природе Србије** је доставио **Изјашњење** (03 број: 025-1774/2 од 25. 07. 2022. године), у којем је изнето следеће:

У вези са питањем број 2, одговор је следећи:

- Каменолом „Лешје“ налази се на планини Баба, односно у њеном подножју са западне стране, док се каменолом „Крајњи Рид“ не налази на планини Баба већ на западним обронцима планине Самањак. Предвиђена геолошка истраживања бакра, злата и пратеће асоцијације на подручју „Доња Мутница“, која се наводе у пратећој документацији Жалбе, такође се не односе за подручје планине Баба;

- Већина представника дивље флоре и фауне који се наводе у овој Жалби јесу значајни елементи биодиверзитета Републике Србије, а потенцијално могу представљати и значајне елементе подручја планине Баба. Према расположивим подацима Завода, на подручју планине Баба у оквиру експлоатационих поља, као и у њиховом непосредном окружењу (на око 1 km од граница каменолома или експлоатационих поља) потврђено је присуство појединих дивљих врста животиња наведених у Жалби:

Рибе:

- на просторима каменолома, као и у њиховом непосредном окружењу не постоји податак у бази Завода о присуству поточне мрене (*Barbus balcanicus*) која је наведена у Жалби. Врста се не налази на Додацима I и II Бернске конвенције.

Водоземци:

- Завод не поседује за планину Баба податке о распрострањењу врста водоземаца наведених у Жалби, односно за врсте: жутотрби мукач (*Bombina variegata*), мали водењак (*Lissotriton vulgaris*), планински водењак (*Mesotriton alpestris*) шумска жаба (*Rana dalmatina*). Од наведених, једино је шумска жаба заштићена у оквиру Бернске конвенције (Додатак II).

Гмизавци:

- За врсте гмизаваца: шумска корњача (*Testudo hermani*) и смук (*Zamenis longissimus*) Завод нема података о њиховом присуству на планини Баба. Ипак, поменуте врсте се могу очекивати на предметном простору, јер су у зоогеографском смислу широко распрострањене. Обе врсте налазе се на Додатку II Бернске конвенције.

- За остале врсте гмизаваца наведене у Жалби односно врсте: кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*), смукуља (*Coronella austriaca*), белоушка (*Natrix natrix*), рибарица (*Natrix tessellata*) и поскок (*Vipera ammodytes*), зелембаћ (*Lacerta viridis*) и зидни гуштер (*Podarcis muralis*), Завод поседује податке о њиховом распрострањењу на ширем простору планине Баба, те се може очекивати њихово присуство на предметним каменоломима (кратконоги гуштер, смукуља, зелембаћ зидни гуштер и поскок) и у њиховом непосредном окружењу (белоушка, рибарица). Наведене врсте гмизаваца, осим зелембаћа и зидног гуштера, налазе се на Додатку II Бернске конвенције.

Сисари:

- Према наводима у достављеној Жалби, на ширем простору планине Баба евидентирано је 23 врста сисара, без конкретно наведених које би биле предмет одговора. Према бази података Завода, узевши у обзир нешто ужи просторни опсег, односно УТМ квадрат ЕР45, присутно је 15 врста сисара;

- Такође, према расположивим подацима Завода, на простору предметних каменолома и у њиховом непосредном окружењу (на 1 km од предметних каменолома) евидентирани су свега три врсте сисара: вук (*Canis lupus*), шакал (*Canis aureus*) и слепо куче (*Spalax leucodon*). Ради се о врстама релативно широког распрострањења на територији Србије. Изузетак може бити слепо куче које је широко распрострањена врста у Србији али се везује за термофилне планинске ливаде као тип станишта.

Бескичмењаџи:

- од података о присуству бескичмењака на предметном простору у Жалби наводи се шест врста које су заштићене у оквиру Бернске конвенције;

- за врсте дања медоњица (*Callimorpha quadripunctaria*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), јеленак (*Lucanus cervus*), букова стрижибуба (*Morimus funereus*) и поточни рак (*Austropotamobius torrentium*), Завод нема информације у оквиру базе података о присуству ових врста на предметној локацији. Све наведене врсте су широко распрострањене на територији Србије (осим поточног рака) те се могу очекивати на подручју планине Баба. Поточни рак је ретка врста на територији Србије али је везан искључиво за станишта брдско-планинских хладноводних водотока. Завод нема података о присуству наведеног типа станишта на планини Баба.

- према расположивим подацима Завода, а од наведених врста у Жалби, на подручја планине Баба распрострањена је једино врста ускршњи лептир која се налази на Додатку II Бернске конвенције. Врста је широко распрострањена на територији Србије.

Птице:

- Врсте стрнадица камењарка (*Emberiza cia*), црвендаћ (*Erithacus rubecula*) и креја (*Garrulus glandarius*) наведене у Жалби, су врсте које према расположивим подацима Завода нису регистроване на предметном подручју каменолома, као ни у њиховом непосредном окружењу (на 1 km од предметних каменолома), али су широко распрострањене на територији источне Србије. Од наведених, стрнадица камењарка и црвендаћ налазе се на Додатку II Бернске конвенције. Креја није заштићена у оквиру Бернске конвенције.

Сходно наведеном, Завод је имао у виду наведене податке приликом издавања услова заштите природе за извођење геолошких истраживања и експлоатације на подручју планине Баба.

У вези са питањем број 3, одговор је следећи:

- Завод је у периоду од 2011. до 2021. године издао шест аката којима су прописани услови заштите природе за извођење геолошких истраживања на локалитетима „Лешје“ и „Плана“, као и два аката за потребе експлоатације кречњака на локалитету „Лешје“, сва на планини Баба код Параћина. Наведеним актима су, осим услова за заштиту и очување дивље флоре и фауне и њихових станишта, прописани и услови за спречавање загађења воде, ваздуха и земљишта;

- За податак да ће на простору планине Баба каменоломи утицати на 1 врсту рибе, 4 врсте водоземаца и 9 врста гмизаваца, 23 врсте сисара, 6 врста бескичмењака и 3 врсте птица наведених у Жалби констатује се следеће:

Рибе:

- Поточна мрена је широко распрострањена врста на територији Србије и није животно угрожена на предметној локацији. Потенцијални фактор угрожавања по станиште врсте може представљати материјал настао током сепарације и испирања камена. Тако је условима Завода за потребе геолошких истраживања прописан услов да се вода за потребе истражних бушења депонује у одговарајуће посуде тако да се онемогући истицање и заливање воде и/исплаке по површини терена, у земљиште и водотоке, као и да се не изводе радови у близини хидрогеолошких појава, као ни радови који могу угрозити њихов режим.

Водоземци:

-Врсте водоземаца на планини Баба могу бити потенцијално угрожене поготово због специфичних еколошких ниша врста наведених у Жалби, а које према расположивим подацима Завода нису регистроване на предметном подручју.

Гмизавци:

- Врсте гмизаваца, као и код осталих група животиња, јесу потенцијално угрожене с обзиром на то да активности на каменоломима доводе до уништавања њихових станишта. Битни фактори су и пресецање миграторних путева изградњом инфраструктуре (страдање у саобраћају), фрагментација станишта која доводи до изолације појединих делова популација врста у мање енклаве (метапопулације) којима у дугорочном погледу може да прети изумирање. Међутим, гмизавци као и други мобилни организми ће услед деловања угрожавајућих фактора на одређеној локацији напустити локације које их животно угрожавају. С друге стране, као једна од мера заштите прописивана актима Завода јесте да се време одлагања материјала које може послужити као добро склониште за гмизавце и друге животиње максимално скрати, а животињама обезбеди несметан повратак у природу, уз забрану њиховог хватања и убијања.

Сисари:

- Сисари такође представљају групу мобилних организама које могу напустити одређену локацију у случају деловања негативних фактора. Због своје широке распрострањености у Србији, ове врсте нису животно угрожене на предметној локацији.

Бескичмењаци:

- Каменолом може представљати угрожавајући фактор по станишта поточног рака као и у случају поточне мрене, односно уколико материјал настао током сепарације и испирања камена доспе у водоток. Истим актима прописан услов заштите природе наведен код врсте поточна мрена односи се и на очување станишта врсте поточног рака;

-Ускршњи лептир је својим циклусом развића везан за вучју јабучицу (*Aristolochia clematitis*), биљну врсту на којој полаже јаја и којом се хране његове гусенице. Ова врста лети искључиво у околини своје биљке хранитељке и ретко је можемо видети далеко од ње. Како у бази Завода постоји податак да је на планини Баба регистрован ускршњи лептир и то у вршним деловима планине, то уједно индикује и присуство њене биљке хранитељке. Свака активност која угрожава опстанак биљке директно угрожава опстанак ускршњег лептира. Активности каменолома директно могу уништити популације биљке хранитељке рударским активностима на експлатационом подручју, док у његовој околини, због велике количине прашине која прекрива листове биљака, долази до онемогућавања храњења гусенице, самим тим до развоја и улуткавања чиме се угрожава опстанак врсте на подручју. Тако је издатим актима заштите природе прописана забрана крчења или уништавања аутохотне вегетације на утврђеним локацијама строго заштићених и заштићених врста.

Птице:

- птице представљају мобилне организме који услед негативних утицаја (буке, вибрација, фрагментације станишта) напуштају локације које их животно угрожавају. Период у коме су посебно угрожене је период репродукције, када су због инкубације јаја или одгоја младунаца приморане да остану на територији. Из тих разлога, за потребе извођења рударских активности, Завод прописује услов да, уколико се током извођења радова наиђе на гнездо пречника 0,5 m, или активно гнездо с пологом, или младунцима

птица, неопходно је привремено обуставити радове и обавестити Завод. Такође, прописана је мера заштите којом се радови ограничавају на период пре 15. марта и после 30. јуна.

На основу свега наведеног, предметно подручје не представља простор од посебног значаја за очување повољног конзервационог статуса ни за једну од горе наведених врста.

У вези са питањем број 4. указујемо на следеће:

Предметно подручје као и шири простор планине Баба не представља заштићено подручје, део заштићених подручја НАТУРА 2000, део Емералд еколошке мреже, као ни део националне еколошке мреже (еколошки значајних подручја и еколошких коридора) на територији Републике Србије.

Од дивљих врста животиња наведених у Жалби, следеће врсте се налазе у оквиру међународних конвенција:

-У Директиви о стаништима се налазе следеће врсте:

-рибе: поточна мрена (*Barbus balcanicus*) – Додатак V;
-сисари: вук (*Canis lupus*) - Додатак II/IV и шакал (*Canis aureus*) – Додатак V;
-гмизавци: кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*), смукуља (*Coronella austriaca*), поскок (*Vipera ammodytes*) и рибарица (*Natrix tessellata*) - Додатак IV;
-бескичмењаци: дања медоњица (*Callimorpha quadripunctaria*), букова стрижибуба (*Mormis funereus*) и јеленак (*Lucanus cervus*) – Додатак II, ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*) и мнемозине (*Parnassius mnemosyne*) – Додатак IV, поточни рак (*Austropotamobius torrentium*) – Додатак II/V.

- У Директиви о птицама се налази једна врста, креја (*Garrulus glandarius*) – Додатак II/Б.

- На Бонској конвенцији се налази једна врста, црвендаћ (*Erithacus rubecula*) – Додатак II.

У прилогу овог извештаја се достављају копије наведених докумената са преводом на енглески језик.

У току поступања по жалби на захтев Секретаријата и Бироа Бернске конвенције, Министарство заштите животне средине ће наставити да предузима планиране мере у сарадњи са другим надлежним органима и организацијама ради обезбеђивања одговарајућих услова који се односе на контролу могућег негативног утицаја рударских активности на планини Баба везано за очување европске дивље флоре и фауне и природних станишта у оквиру Бернске конвенције.

У очекивању вашег одговора, желимо да се захвалимо унапред Бироу за највише разматрање овог извештаја.

С поштовањем,

МИНИСТАР
Ирена Вујовић

Annex 2

Republic of Serbia
MINISTRY OF MINING AND ENERGY

Number: 310-02-01027/2023-02

Date: 2 June 2023

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

Bulevar Mihaila Pupina 2,
11070 Beograd

Dear Sirs,

By letter number: 337-00-00049/2023-04 dated 8 May 2023, you informed the Ministry of Mining and Energy that non-governmental organisations “Guardians of Petrushka Krajina“, „Zaštitimo reku Jadar i Rađevinu“ (Protect the river Jadar and Rađevina) and the Coalition for Sustainable Mining in Serbia (CORS) have filed a complaint about the negative effects of the mining activities on Baba mountain, submitted by the Secretariat of the Berne Convention of the Council of Europe.

In accordance with the subject letter in which you requested the Ministry of Mining and Energy to provide you with a report on its scope of work, we hereby inform you of the following:

1 The Ministry of Mining and Energy has issued the following approvals for exploration in the subject area:

To Asena Investment d.o.o. from Belgrade, geological prospecting of copper, gold and accompanying element associations was approved at the location of Donja Mutnica, in the territory of municipalities of Paraćin, Ražanj and Sokobanja. Furthermore, the Ministry has approved transfer of the mentioned approval to Edelweiss Mineral Exploration d.o.o. from Belgrade.

2 The Ministry of Mining and Energy has issued the following approvals for exploitation of mineral raw materials in the mentioned area:

Approval for exploitation of mineral raw materials – limestone, issued to Kruševac put d.o.o. in Lešje deposit and to Transkop eksport-import d.o.o. from Paraćin in the Krajnji rid deposit

Please note that in your request you failed to list the coordinates of the requested

location, and the location was described only as „Baba mountain“. Once we received the coordinates of the requested location, the Ministry will be able to provide you with more precise data.

Yours sincerely,

MINISTER

To be delivered to:
– the addressee
–Archives

Dubravka Đedović

Annex 3

Coat of Arms

REPUBLIC OF SERBIA
MUNICIPALITY OF PARAĆIN
MUNICIPAL ASSEMBLY

Number: 310 -1/2023-II

Date: 25 July 2023

PARAĆIN

THE REPUBLIC OF SERBIA
THE MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

11070 NOVI BEOGRAD
Omladinskih brigada 1, SIV III

SUBJECT: Reply to the call for responding to the Appeal number 2022/08.

RE: Your letter number 337-00-00049/2023-04, dated 8 May 2023.

Dear Sir/Madam,

Acting upon your call for responding to the claims stated in the appeal submitted to the Council of Europe - Secretariat of the Bern Convention by the Citizens Associations "Guardians of Petruška krajina"(Čuvari Petruške krajine), "Protect Jadar and Rađevina" (Zaštitimo Jadar i Rađevinu) and the Coalition for Sustainable Mining in Serbia, we are informing you that:

On 29 December 2020, the Municipal Assembly of Paraćin passed a Decision on the Development of a Detailed Regulation Plan for the limestone exploitation in the "Lešje" locality near Paraćin, number 350-128/2020-II, as an act necessary for creating a planning basis for the construction, development and use of land for the purpose of the limestone exploitation on this division, for which "Kruševacput" JSC Kruševac has been given an approval by the Ministry of Mining and Energy to carry out geological research of limestone as a technical building stone and the limestone exploitation.

Legal grounds for the preparation of the Decision on the Development of the planning document include:

- The spatial plan "Compliance of the Spatial Plan of the Municipality of Paraćin with the Legal Provisions" ("Official Gazette of the RS" no. 72/09 and 81/09), ("Official Journal of the Municipality of Paraćin", no. 8/2011 dated 01 July 2011) and
- The Spatial Plan of the Republic of Serbia ("Official Gazette of the Republic of Serbia" no.88/2010) dated 23 November 2010, providing guidelines stating that mineral resources should be used in a strictly controlled and sustainable manner, as a non-renewable resource

Other legal prerequisites for the Plan's development are:

- The Ministry of Mining and Energy Decision on the exploitation of limestone as a technical building stone, no. 310-02-01955/2019-02 dated 28 February 2020.
- The Ministry of Mining and Energy Decision on Conducting Geological Research, no. 310-02-00424/2019-02 dated 04 October 2019.
- The Ministry of Mining and Energy Certificate on Reserves, no. 310-02-00080/2006-06 dated 17 April 2005.

The above-mentioned Decision also stipulates adoption of a Decision on the Commencement of the Preparation of the Strategic Environmental Impact Assessment of the Detailed Regulation Plan for the Limestone Exploitation at Lešje locality, near Paraćin,

within six months following the adoption of the Decision. It has not been done since the supervision was conducted by the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure, Sector for Inspection of the Information on the Location no.353-240/19-V-04 of 7 June 2019, issued by the Department for Urban Planning and Property-Legal Affairs, and the control of the planning document development procedure for the purpose of an open-pit mine creation and the limestone exploitation, on the cadastral plot no.108/1 in the Cadastral Municipality of Plana. On the occasion, notification no. 350-01-0103/2021-18 of 16 June 2021 was submitted by this Ministry to the City of Paraćin Urban Planning, Finance, Municipal and General Affairs Administration, stating the following:

For the envisaged purpose - the limestone exploitation, there is no planning basis and it cannot be provided by means of the preparation of a narrow area and a lower order plan, a Detailed regulation plan that determines a different purpose from the one defined in the wider area and a higher order plan (Spatial Plan of a Municipality).

Based on the monitoring of the application of the planning specifications and assessment of their implementation, the City of Paraćin - Urban Planning, Finance, Municipal and General Affairs Administration should propose to the Municipal Assembly of Paraćin, amendments to the Spatial Plan of the Municipality of Paraćin, as this is necessary in order to ensure the envisaged purpose of the area - the limestone exploitation.

The previous convocation of the Municipal Assembly of Paraćin (2016-2020), passed the Decision on the Development of a New Spatial Plan of the Municipality of Paraćin, number 350-33/2020-II of 23 April 2020. However, the further stages of the Plan development were not proceeded with, and thus the Strategic Environmental Impact Assessment for the area of the municipality of Paraćin, which would form an integral part of the Spatial Plan, in accordance with Article 46 of the Law on Planning and Construction, was not conducted.

Considering the above-mentioned facts, we are not in a position to respond to the claims stated in the appeal.

APPENDIX:

- A photocopy of the Paraćin Municipal Assembly Decision on the Development of a Spatial Plan for the Municipality of Paraćin, number 350-33/2020-II, dated 23 April 2020.
- A photocopy of the Paraćin Municipal Assembly Decision on the Development of a Detailed Regulation Plan for the Limestone Exploitation at the "Lešje" locality near Paraćin, number 350-128/2020-II of 29 December 2020.
- A Photocopy of the Ministry of Construction, Transport and Infrastructure Notification number 350-01-0103/2021-18, dated 16 June 2021.

Sincerely,

**PRESIDENT
MUNICIPAL ASSEMBLY**

Slavica Jovanović, LL.B.

Signed, signature illegible

*A round seal attached hereto: The Republic of Serbia, Paraćin, Municipality of Paraćin,
Municipal Assembly of Paraćin, Coat of Arms*

03 Бр. 025-1774/ 2

25.07.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
INSTITUTE FOR NATURE CONSERVATION OF SERBIA
Јаланска 35, 11070 Нови Београд, тел: 011 2093 801, факс: 011 2093 867
www.zzps.rs ПИБ: 106844260, Матични број: 17798561

Annex 4

МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
11070 НОВИ БЕОГРАД
ул. Омладинских бригада бр. 1

Ваш бр. 337-00-00049/2023-04 од 08.05.2023. године

Заводу за заштиту природе Србије доставили сте Захтев бр. 337-00-00049/2023-04 од 08.05.2023. године, заведен у Заводу под 03 бр. 025-1774/1 од 16.05.2023. године, за изјашњење по „Жалби број: 2022/08: *Нова жалба: Србија: Могућ негативан утицај рударских активности на планини Баба*“ за потребе достављања одговора Секретаријату Бернске Конвенције у Савету Европе. Жалбу на могући утицај рударских активности на планини Баба поднеле су невладине организације: „Чувари Петрушке крајне“, „Заштитимо Јадар и Рађевину“ и Коалиција за одрживо рударство у Србији (КОРС).

Подносиоци ове Жалбе наводе да рударске активности на планини Баба источно од града Параћина узрокују могуће кршење одредби Бернске Конвенције укључујући угрожавање дивље флоре и фауне и природних станишта које су наведене у Додацима I и II Конвенције, као и могућ негативан утицај експлоатације кречњака на промене протока и квалитета подземних вода и утицај истих на укупан квалитет вода на овом подручју.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и информациони систем о заштити природе који води Завод за заштиту природе Србије, а у складу са вашим Захтевом, Завод вас обавештава:

На питање бр. 2. „*Навести која или које одређена/одређене врста/врсте станишта садржана/садржане у једном од Додатака Бернске Конвенције може/могу потенцијално бити угрожена/угрожене?*“, одговор је следећи:

- Планина Баба је део спољашњег појаса Карпато-балканских планина источне Србије. То је кречњачка планина која се на западу наслања на стенски комплекс Српско-македонске масе, док се на истоку надовезује планина Самањак од које је Баба одвојена нижим тереном. У оваквим оквирима планина се пружа од долине Црнице на северу до Главице висине 501 m код села Плане у дужини од нешто мање од 5 km, док јој максимална ширина износи 1,5-1,7 km. Највиши врх Бабе је на 657 m н.в. У морфолошком смислу ово је ниска кречњачка планина која је од околног терена виша за 350-450 m релативне висине. Као таква, планина Баба се налази у оквиру MGRS (UTM) квадрата 10 x 10 km под ознаком EP45, а подаци који су анализирани налазе се у зони дужине од 1 km у односу на постојеће каменоломе;

- Према наведеном, каменоломи „Лешје“ и „Плана“ налазе се на планини Баба, односно у њеном подножју са западне стране, док се каменолом „Крајњи Рид“ не налази на планини Баба већ на западним обронцима планине Самањац. Предвиђена геолошка истраживања бакра, злата и пратеће асоцијације на подручју „Доња Мутница“, која се наводе у пратећој документацији Жалбе, такође се не односе за подручје планине Баба;
- Већина представника дивље флоре и фауне који се наводе у овој Жалби јесу значајни елементи биодиверзитета Републике Србије, а потенцијално могу представљати и значајне елементе подручја планине Баба. Према расположивим подацима Завода, на подручју планина Баба у оквиру експлоатационих поља као и у њиховом непосредном окружењу (на око 1 km од граница каменолома или експлоатационих поља) потврђено је присуство појединих дивљих врста животиња наведених у Жалби:

Рибe:

- на просторима каменолома, као и у њиховом непосредном окружењу не постоји податак у бази Завода о присуству поточне мрене (*Barbus balcanicus*) која је наведена у Жалби. Врста се не налази на Додацима I и II Бернске Конвенције.

Водоземци:

- Завод не поседује за планину Баба податке о распрострањењу врста водоземаца наведених у Жалби односно за врсте: жутотрби мукач (*Bombina variegata*), мали водењак (*Lissotriton vulgaris*), планински водењак (*Mesotriton alpestris*) шумска жаба (*Rana dalmatina*). Од наведених, једино је шумска жаба заштићена у оквиру Бернске Конвенције (Додатак II).

Гмизавци:

- За врсте гмизаваца: шумска корњача (*Testudo hermani*) и смук (*Zamenis longissimus*) Завод нема података о њиховом присуству на планини Баба. Ипак, поменуте врсте се могу очекивати на предметном простору, јер су у зоогеографском смислу широко распрострањене. Обе врсте налазе се на Додатку II Бернске Конвенције.
- за остале врсте гмизаваца наведене у Жалби односно врсте: кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*), смукуља (*Coronella austriaca*), белоушка (*Natrix natrix*), рибарица (*Natrix tessellata*) и поскок (*Vipera ammodytes*), зелембаћ (*Lacerta viridis*) и зидни гуштер (*Podarcis muralis*), Завод поседује податке о њиховом распрострањењу на ширем простору планине Баба те се може очекивати њихово присуство на предметним каменоломима (кратконоги гуштер, смукуља, зелембаћ зидни гуштер и поскок) и у њиховом непосредном окружењу (белушка, рибарица). Наведене врсте гмизаваца, осим зелембаћа и зидног гуштера, налазе се на Додатку II Бернске Конвенције.

Сисари:

- Према наводима у достављеној Жалби, на ширем простору планине Баба евидентирано је 23 врста сисара, без конкретно наведених које би биле предмет одговора. Према бази података Завода, узевши у обзир нешто ужи просторни опсег, односно УТМ квадрат ЕР45, присутно је 15 врста сисара;
- Такође, према расположивим подацима Завода, на простору предметних каменолома и у њиховом непосредном окружењу (на 1 km од предметних каменолома) евидентирани су свега три врсте сисара: вук (*Canis lupus*), шакал (*Canis*

aureus) и слепо куче (*Spalax leucodon*). Ради се о врстама релативно широког распорастрањења на територији Србије. Изузетак може бити слепо куче које је широко распрострањена врста у Србији али се везује за термофилне планинске ливаде као тип станишта.

Бескичмењаџи:

- од података о присуству бескичмењака на предметном простору у Жалби се наводе шест врста које су заштићене у оквиру Бернске Конвенције;
- за врсте дања медоњица (*Callimorpha quadripunctaria*), мнемозина (*Parnassius mnemosyne*), јеленак (*Lucanus cervus*), букова стрижибуба (*Morimus funereus*) и поточни рак (*Austropotamobius torrentium*), Завод нема информације у оквиру базе података о присуству ових врста на предметној локацији. Све наведене врсте су широко распрострањене на територији Србије (осим поточног рака) те се могу очекивати на подручју планине Баба. Поточни рак је ретка врста на територији Србије али је везан искључиво за станишта брдско-планинских хладноводних водотока. Завод нема података о присуству наведеног типа станишта на планини Баба.
- према раположивим подацима Завода, а од наведених врста у Жалби, на подручја планине Баба распрострањена је једино врста ускршњи лептир која се налази на Додатку II Бернске Конвенције. Врста је широко распрострањена на територији Србије;

Птице:

- Врсте стрнадица камењарка (*Emberiza cia*), црвендаћ (*Erithacus rubecula*) и креја (*Garrulus glandarius*) наведене у Жалби, су врсте које према расположивим подацима Завода нису регистроване на предметном подручју каменолома као ни у њиховом непосредном окружењу (на 1 km од предметних каменолома), али су широко распрострањене на територији источне Србије. Од наведених, стрнадица камењарка и црвендаћ налазе се на Додатку II Бернске Конвенције. Креја није заштићена у оквиру Бернске Конвенције.
- ❖ Завод је имао у виду наведене податке приликом издавања услова заштите природе за извођење геолошких истраживања и експлоатације на подручју планине Баба.

На питање бр. 3. „Који су могући негативни утицаји на предметну-е врсту-е/станиште-а?“, одговор је следећи:

- Завод је у периоду од 2011. до 2021. године издао 6 (шест) аката којима су прописани услови заштите природе за извођење геолошких истраживања на локалитетима „Лешје“ и „Плана“, као и два аката за потребе експлоатације кречњака на локалитету „Лешје“, сва на планини Баба код Параћина. Наведеним актима су, осим услова за заштиту и очување дивље флоре и фауне и њихових станишта, прописани и услови за спречавање загађења воде, ваздуха и земљишта;
- за податак да ће на простору планине Баба каменоломи утицати на 1 врсту рибе, 4 врсте водоземаца и 9 врста гмизаваца, 23 врсте сисара, 6 врсте бескичмењака и 3 врсте птица наведених у Жалби констатује се следеће:

Рибе:

- Поточна мрена је широко распрострањена врста на територији Србије и није животно угрожена на предметној локацији. Потенцијални фактор угрожавања по станиште врсте може представљати материјал настао током сепарације и испирања камена. Тако је условима Завода за потребе геолошких истраживања прописан услов да се вода за потребе истражних бушења депонује у одговарајуће посуде тако да се онемогући истицање и заливање воде и/исплаке по површини терена, у земљиште и водотоке, као и да се не изводе радови у близини хидрогеолошких појава као ни радови који могу угрозити њихов режим.

Водоземци:

- Врсте водоземаца на планини Баба могу бити потенцијално угрожене поготово због специфичних еколошких ниша врста наведених у Жалби, а које према расположивим подацима Завода нису регистроване на предметном подручју.

Гмизавци:

- врсте гмизаваца, као и код осталих група животиња, јесу потенцијално угрожене с обзиром на то да активности на каменоломима доводе до уништавања њихових станишта. Битни фактори су и пресецање миграторних путева изградњом инфраструктуре (страдање у саобраћају), фрагментација станишта која доводи до изолације појединих делова популација врста у мање енклаве (метапопулације) којима у дугорочном погледу може да прети изумирање. Међутим, гмизавци као и други мобилни организми ће услед деловања угрожавајућих фактора на одређеној локацији напустити локације које их животно угрожавају. С друге стране, као једна од мера заштите прописивана актима Завода јесте да се време одлагања материјала које може послужити као добро склониште за гмизавце и друге животиње максимално скрати, а животињама обезбеди несметан повратак у природу, уз забрану њиховог хватања и убијања.

Сисари:

- сисари такође представљају групу мобилних организама које могу напустити одређену локацију у случају деловања негативних фактора. Због своје широке распрострањености у Србији, ове врсте нису животно угрожене на предметној локацији.

Бескичмењаци:

- Каменолом може представљати угрожавајући фактор по станишта поточног рака као и у случају поточне мрене, односно уколико материјал настао током сепарације и испирања камена доспе у водоток. Истим актима прописан услов заштите природе наведен код врсте поточна мрена односи се и на очување станишта врсте поточног рака;
- Ускршњи лептир је својим циклусом развића везан за вучју јабучицу (*Aristolochia clematidis*), биљну врсту на којој полаже јаја и којом се хране његове гусенице. Ова врста лети искључиво у околини своје биљке хранитељке и ретко је можемо видети далеко од ње. Како у бази Завода постоји податак да је на планини Баба регистрован ускршњи лептири и то у вршним деловима планине, то уједно индикује и присуство њене биљке хранитељке. Свака активност која угрожава опстанак биљке директно

угрожава опстанак ускршњег лептира. Активности каменолома директно могу уништити популације биљке хранитељке рударским активностима на експлатационом подручју, док у његовој околини, због велике количине прашине која прекрива листове биљака, долази до онемогућавања храњења гусенице, самим тим до развоја и улуткавања чиме се угрожава опстанак врсте на подручју. Тако је издатим актима заштите природе прописана забрана крчења или уништавања аутохотне вегетације на утврђеним локацијама строго заштићених и заштићених врста.

Птице:

- птице представљају мобилне организме који услед негативних утицаја (буке, вибрација, фрагментације станишта) напуштају локације које их животно угрожавају. Период у коме су посебно угрожене је период репродукције, када су због инкубације јаја или одгоја младунаца приморане да остану на територији. Из тих разлога, за потребе извођења рударских активности, Завод прописује услов да, уколико се током извођења радова наиђе на гнездо пречника 0,5 m, или активно гнездо с пологом, или младунцима птица, неопходно је привремено обуставити радове и обавестити Завод. Такође, прописана је мера заштите којом се радови ограничавају на период пре 15. марта и после 30. јуна.
- ❖ На основу свега наведеног, предметно подручје не представља простор од посебног значаја за очување повољног конзервационог статуса ни за једну од горе наведених врста.

На питање бр. 4: „Да ли имате сазнања о томе да ли су потенцијално погођене врсте или станишта такође обухваћене другим међународним Конвенцијама (нпр. Рамсарска Конвенција, Конвенција о миграционим врстама (CMS)... и идт.) и да ли је ово подручје део мреже заштићених подручја НАТУРА 2000/еколошке мреже Емералд“, одговор је следећи:

Према подацима наведених у Жалби, простор планине Баба настањује 124 различите врсте биљака и животиња од којих су одређене заштићене међународним конвенцијама. Прегледом документације достављене уз предметни Захтев, констатовано је да се број врста односи на шири простор планине Баба, односно на MGRS (UTM) квадрате 10 x 10 km: EP44, EP45, EP54 и EP55, док су предметни каменоломи лоцирани на планини Баба, на простору UTM квадрата EP45.

Од дивљих врста животиња наведених у Жалби, следеће врсте се налазе на међународном конвенцијама:

На Директиви о стаништима се налазе следеће врсте:

- рибе: поточна мрена (*Barbus balcanicus*) – Додатак V;
- сисари: вук (*Canis lupus*) - Додатак II/IV и шакал (*Canis aureus*) – Додатак V;
- гмизавци: кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*), смужуља (*Coronella austriaca*), поскок (*Vipera ammodytes*) и рибарица (*Natrix tessellata*) - Додатак IV;
- бескичмењаци: дања медоњица (*Callimorpha quadripunctaria*), букова стрижибуба (*Morimus funereus*) и јеленак (*Lucanus cervus*) – Додатак II, ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*) и мнемозине (*Parnassius mnemosyne*) – Додатак IV, поточни рак (*Austropotamobius torrentium*) – Додатак II/V.

На Директиви о птицама се налази једна врста, креја (*Garrulus glandarius*) – Додатак III/Б.

На Бонској Конвенцији се налази једна врста, црвендаћ (*Erithacus rubecula*) – Додатак II.

Предметно подручје као и шири простор планине Баба не представља део заштићених подручја НАТУРА 2000, део Емералд еколошке мреже, као ни део националне еколошке мреже (еколошки значајних подручја и еколошких коридора) на територији Републике Србије.

Завод је имао у виду ове чињенице приликом издавања услова заштите природе за извођење геолошких истраживања и експлоатације на подручју планине Баба.

в.д. ДИРЕКТОРА
Марина Шибалић

Достављено:
- Подносиоцу захтева
- Архиви

Обрадили:
Богосав Стојиљковић _____
Драган Нешић _____
Драгана Недељковић _____
Начелник одељења: Кекић Милош
Руководилац Канцеларије у Нишу: _____

S. Anankov

Annex 5

THE INSTITUTE FOR NATURE CONSERVATION OF SERBIA

03 No. 025-1774/2

Date: 25 July 2023

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

11070 NOVI BEOGRAD

Omladinskih brigada No. 1

Your Ref. 337-00-00049/2023-04 of 8 May 2023

You have submitted to the Institute for Nature Conservation of Serbia the Request no. 337-00-00049/2023-04 of 08 May 2023, registered with the Institute under 03 no. 025-1774/1 of 16 May 2023, for a response based on "*Complaint number: 2022/08: New Complaint: Serbia: Possible Negative Impact of Mining Activities on the Mountain Baba*" for the purpose of submitting a response to the Secretariat of the Berne Convention in the Council of Europe. The Complaint about the possible impact of mining activities on the Baba Mountain was filed by NGOs: Čuvari Petruške Krajine, Protect Jadar and Rađevina and the Coalition for Sustainable Mining in Serbia (CSMS).

The Applicants of this Complaint claim that mining activities on the Baba Mountain east of the city of Paraćin cause a possible violation of the provisions of the Berne Convention including endangering wild flora and fauna and natural habitats listed in Appendices I and II of the Convention, as well as a possible negative impact of limestone exploitation on changes in the flow rate and quality of groundwater and their impact on the overall water quality in this area.

By inspecting the Central Register of Protected Natural Resources and the Nature Protection Information System maintained by the Institute for Nature Conservation of Serbia, and in following your Request, the Institute informs you as follows:

Regarding question No. 2 "*Indicate which are the specific specie/s or habitat/s included in one of the Appendices of the Bern Convention potentially affected?*", the answer is as follows:

- Baba Mountain is part of the outer belt of the Carpathian-Balkan mountains of eastern Serbia. It is a limestone mountain that rests on the rock complex of the Serbian-Macedonian massif in the west, while in the east it is connected to the Samanjac mountain, from which Baba is separated by a lower terrain. Within these boundaries, the mountain stretches from the Crnice valley in the north to Glavica, 501 m high, near the village of Plana, being just under 5 km long, while its maximum width is 1.5-1.7 km. The highest peak of mountain Baba is at 657 m above sea level. In morphological terms, this is a low limestone mountain that is 350-450 m higher than the surrounding terrain in relative height. As such, the mountain Baba is located within the MGRS (UTM) square 10 x 10 km under the code EP45, and the data analysed is located in the zone of 1 km in relation to the existing quarries;
- According to the above, the quarries Lešje and Plana are located on the mountain Baba, i.e. at its base on the west side, while the quarry Krajnji Rid is not located on the mountain Baba but on the western slopes of the mountain Samanjac. The foreseen

geological explorations of copper, gold and accompanying associations in the area of Donja Mutnica, which are stated in the accompanying documentation of the Complaint, also do not apply to the area of the mountain Baba;

- Most of the representatives of wild flora and fauna referred to in this Complaint are significant elements of the biodiversity of the Republic of Serbia, and can potentially represent significant elements of the Baba Mountain area. According to the available data from the Institute, in the area of the Baba Mountain. within the exploitation fields as well as in their immediate surroundings (at about 1 km from the boundaries of quarries or exploitation fields), a presence of certain wild species of animals listed in the Complaint was confirmed:

Fish:

- In the areas of the quarry, as well as in their immediate surroundings, there is no information in the database of the Institute on the presence of Barbel (*Barbus balcanicus*), which is stated in the Complaint. The species is not listed in Appendices I and II of the Berne Convention.

Amphibians:

- For mountain Baba, the Institute does not have data on the distribution of the amphibian species listed in the Complaint, i.e. for the species: Yellow-bellied toad (*Bombina variegata*), Smooth newt (*Lissotriton vulgaris*), Alpine newt (*Mesotriton alpestris*), Agile frog (*Rana dalmatina*). Out of these, only the Agile frog is protected under the Berne Convention (Appendix II).

Reptiles:

- For the species of reptiles: Hermann's Mediterranean Tortoise (*Testudo hermanni*) and Aesculapian snake (*Zamenis longissimus*), the Institute has no data on their presence on the mountain Baba. Nevertheless, these species can be expected in the area concerned, as they are widely distributed in zoogeographical terms. Both species are listed in Appendix II of the Berne Convention.
- For other reptile species listed in the Complaint, i.e. species: Snake-eyed skink (*Ablepharus kitaibelii*), Smooth snake (*Coronella austriaca*), Grass snake (*Natrix natrix*), Dice snake (*Natrix tessellata*) and Nose-horned viper (*Vipera ammodytes*), Green lizard (*Lacerta viridis*) and Common wall lizard (*Podarcis muralis*), the Institute has data on their distribution in the wider area of the mountain Baba and their presence can be expected at the quarries concerned (Snake-eyed skink, Smooth snake, Green lizard, Common wall lizard and Nose-horned viper) and in their immediate surroundings (Grass snake, Dice snake). Species of reptiles other than Green lizards and Common wall lizards are listed in Appendix II of the Berne Convention.

Mammals:

- According to the allegations in the submitted Complaint, 23 mammal species were recorded in the wider area of the mountain Baba, without specifically specifying which of these would be the subject of the response. According to the database from the Institute, taking into account a somewhat narrower spatial scope, I.E. UTM square EP45, 15 species of mammals are present;
- Also, according to the available data from the Institute, in the area of the quarries concerned and in their immediate surroundings (at 1 km from the quarries concerned), only three species of mammals were recorded: Wolf (*Canis lupus*),

Common jackal (*Canis aureus*) and Lesser blind mole-rat (*Spalax leucodon*). These are types of relatively wide distribution in the territory of Serbia. An exception may be a lesser blind mole-rat, which is a widespread species in Serbia, but it is associated with thermophilic mountain meadows as a type of habitat.

Invertebrate:

- Out of the data on the presence of invertebrates in the area concerned, the Complaint lists six species that are protected under the Berne Convention;
- For the species Jersey tiger (*Callimorpha quadripunctaria*), Clouded Apollo (*Parnassius mnemosyne*), Stag beetle, (*Lucanus cervus*), Long-horned beetle (*Morimus funereus*) and Stone crayfish (*Austropotamobius torrentium*), the Institute does not have data within the database on the presence of these species at the site concerned. All of these species are widespread in the territory of Serbia (except Stone crayfish) and they can be expected in the area of mountain Baba. The Stone crayfish is a rare species in the territory of Serbia, but it is related exclusively to the habitats of hilly-mountainous cold-water watercourses. The Institute has no data on the presence of the mentioned type of habitat on the mountain Baba.
- According to the available data from the Institute, and out of the species listed in the Complaint, only the species Easter butterfly found in Appendix II of the Berne Convention is widespread in the areas of the Baba Mountain. The species is widely distributed in the territory of Serbia;

Birds:

- The species of Rock bunting (*Emberiza cia*), Robin (*Erithacus rubecula*) and Eurasian jay (*Garrulus glandarius*) listed in the Complaint are species that, according to the available data from the Institute, are not registered in the quarry area concerned or in their immediate surroundings (at 1 km from the quarries concerned), but are widely distributed in the territory of eastern Serbia. Out of these, Rock bunting and Robin are listed in Appendix II of the Berne Convention. Eurasian jay is not protected under the Berne Convention.
- ❖ The Institute had in mind the aforementioned data when issuing the conditions for nature protection for the performance of geological exploration and exploitation in the area of the mountain Baba.

Regarding question No. 3. "What might be the negative effects for the specie/s or habitat/s involved?", the answer is as follows:

- In the period from 2011 to 2021, the Institute issued 6 (six) acts prescribing the conditions for nature protection for the performance of geological explorations at the sites Lešje and Plana, as well as two acts for the purpose of exploitation of limestone at the site Lešje, all on the mountain Baba near Paraćin. These acts, in addition to the conditions for the protection and conservation of wild flora and fauna and their habitats, prescribe conditions for the prevention of water, air and soil pollution;
- For the information that in the area of the mountain Baba, quarries will affect 1 species of fish, 4 species of amphibians and 9 species of reptiles, 23 species of mammals, 6 species of invertebrates and 3 species of birds listed in the Complaint, the following is noted:

Fish:

- The Barbel is a widespread species in the territory of Serbia and is not endangered at the location concerned. A potential threat factor for the habitat of the species may be the material formed during the separation and rinsing of the stone. Thus, the conditions of the Institute for the purposes of geological exploration prescribe the condition that water for the purposes of exploratory drilling is deposited in appropriate containers so as to prevent the leakage and pouring of water and/or mud over the surface of the terrain, into soil and watercourses, as well as that no works are carried out in the vicinity of hydrogeological phenomena or works that may endanger their regime.

Amphibians:

- Species of amphibians on the mountain Baba may be potentially endangered, especially due to the specific ecological niches of the species listed in the Complaint, which, according to the available data from the Institute, are not registered in the subject area.

Reptiles:

- Reptile species, as it is the case with other groups of animals, are potentially endangered since quarry activities lead to the destruction of their habitats. Important factors are also the intersection of migratory routes by building infrastructure (roadkill), habitat fragmentation that leads to the isolation of certain parts of species populations into smaller enclaves (metapopulations) that may be threatened with extinction in the long term. However, reptiles as well as other mobile organisms will leave locations where they are endangered due to the action of threatening factors at a particular location. On the other hand, one of the protection measures prescribed by the Institute's acts is to minimize the time of disposal of materials that can serve as a good shelter for reptiles and other animals, and provide animals with a smooth return to nature, alongside the prohibition of their capturing and killing.

Mammals:

- Mammals also represent a group of mobile organisms that can leave a specific location in case of negative factors. Due to their wide distribution in Serbia, these species are not endangered at the site concerned.

Invertebrate:

- Quarry can be a threatening factor for the habitats of Stone crayfish, as well as in the case of Barbel, i.e. if the material formed during the separation and rinsing of the stone gets into the watercourse. The same acts prescribe the condition of nature protection that is specified for the species of Barbel also applies to the conservation of the habitat of the species Stone crayfish;
- With its cycle of development, the Easter butterfly is related to the Birthwort (*Aristolochia clematitis*), a plant species on which it lays eggs and which its caterpillars feed on. This species flies exclusively around its host plant and we can rarely see it far from it. Since there is information in the database from the Institute that Easter butterflies are registered on the mountain Baba in the peak parts of the mountain, this also indicates the presence of its host plant. Any activity that threatens

the survival of the plant directly threatens the survival of the Easter butterfly. The activities of the quarry can directly destroy the populations of the host plant by mining activities in the exploitation area, while in its surroundings, due to the large amount of dust that covers the leaves of the plant, the feeding of the caterpillar is prevented, thus also its developing and transformation into chrysalis, which endangers the survival of the species in the area. Thus, the issued nature protection acts prescribe the prohibition of clearing or destruction of autochthonous vegetation at the established locations of strictly protected and protected species.

Birds:

- Birds represent mobile organisms that, due to negative influences (noise, vibration, fractionation of habitats), leave locations that endanger them. The period in which they are particularly endangered is the period of reproduction, when they are forced to stay on the territory due to the incubation of eggs or the upbringing of their young. For these reasons, for the purpose of performing mining activities, the Institute prescribes the condition that, if a nest with a diameter of 0.5 m, or an active nest with nest eggs, or fledgeling, is encountered during the execution of works, it is necessary to temporarily suspend the works and inform the Institute. Also, a protection measure is prescribed that limits the works to the period before March 15 and after June 30.
- ❖ Based on all of the above, the area concerned does not represent an area of special importance for the preservation of favorable conservation status for any of the above-mentioned species.

Regarding question No. 4: “Do you know if potentially affected species or habitats also fall under the scope of other international Conventions, (e.g. RAMSAR Convention, Convention on Migratory Species (CMS)... etc.) or if the area has been identified as a NATURA 2000/network Emerald network site”, the answer is as follows:

According to the information provided in the Complaint, the area of mountain Baba is inhabited by 124 different species of plants and animals, some of which are protected by international conventions. By reviewing the documentation submitted with the Request concerned, it was noted that a number of species refers to the wider area of the mountain Baba, i.e. to the MGRS (UTM) squares 10 x 10 km: EP44, EP45, EP54 and EP55, while the quarries concerned are located on the mountain Baba, in the area of the UTM square EP45.

Out of the wild animal species listed in the Complaint, the following species are included in international conventions:

The Habitats Directive includes the following species:

- Fish: Barbel (*Barbus balcanicus*) – Appendix V;
- Mammals: Wolf (*Canis lupus*) - Appendices II/IV and Common jackal (*Canis aureus*) – Appendix V;
- Reptiles: Snake-eyed skink (*Ablepharus kitaibelii*), Smooth snake (*Coronella austriaca*), Nose-horned viper (*Vipera ammodytes*) and Dice snake (*Natrix tessellata*) - Appendix IV;
- Invertebrates: Jersey tiger (*Callimorpha quadripunctaria*), Long-horned beetle (*Morimus funereus*) and Stag beetle (*Lucanus cervus*) – Appendix II, Easter butterfly (*Zerynthia polyxena*) and Clouded Apollo (*Parnassius mnemosyne*) – Appendix IV, Stone crayfish (*Austropotamobius torrentium*) – Appendices II/V.

The Birds Directive contains one species, Eurasian jay (*Garrulus glandarius*) – Appendix II/B.

There is one species on the Bonn Convention, Robin (*Erithacus rubecula*) – Appendix II.

The subject area, as well as the wider area of the mountain Baba, is not part of the NATURA 2000 protected areas, nor part of the Emerald ecological network, as well as part of the national ecological network (ecologically important areas and ecological corridors) in the territory of the Republic of Serbia.

The Institute had in mind these facts when issuing the conditions for nature protection for geological exploration and exploitation in the area of the mountain Baba.

Acting D I R E C T O R
Marina Šibalić

Distribution list:

- Applicant
- Archive

Prepared by:

Bogosav Stojiljković _____
Dragan Nešić _____
Dragana Nedeljković _____
Head of Department _____
Head of Niš Office _____